

ImmiSoft/IRI

EGO KAITSESTRATEEGIAD TAKISTAVAD IMMIGRANTIDE LÕIMUMIST

ÜLLE RANNUT, PH.D

ImmiSoft/IRI publikatsioonide sari "Uusimmigrantide kohanemine Eestis" sisaldab lühiuurimusi, mis käsitlevad uusimmigrantide kohanemist mõjutavaid sotsiaalseid, hariduslikke, psühholoogilisi ja spirituaalseid tegureid Eestis. Sari on eesti- ja ingliskeelne ning mõeldud laiemale lugejaskonnale, kel on huvi uusimmigrantide probleematika vastu Eestis. Publikatsioonisarja eesmärgiks on avardada meie teaduslikku mõtlemist ning elavdada diskussiooni.

Ego kaitsestrateegiad takistavad immigrandide lõimumist

Uusimmigrantide kohanemist mõjutavad
psühholoogilised tegurid

Ülle Rannut, Ph.D

1/1/2012

ImmiSoft/IRI publikatsioonide sari “Uusimmigrantide kohanemine Eestis” sisaldab lühiuurimusi, mis käsitlevad uusimmigrantide kohanemist mõjutavaid sotsiaalseid, hariduslikke, psühholoogilisi ja spirituaalseid tegureid Eestis. Sari on eesti- ja ingliskeelne ning mõeldud laiemale lugejaskonnale, kel on huvi uusimmigrantide probleematika vastu Eestis. Publikatsioonisarja eesmärgiks on avardada meie teaduslikku mõtlemist ning elavdada diskussiooni.

Autor Ülle Rannut

ImmiSoft/IRI publikatsioonide sari “Uusimmigrantide kohanemine Eestis”

E-publikatsioon

ImmiSoft OÜ/Integratsiooni uuringute Instituut

<http://www.integrationresearch.net>

©Autoriõigus Ülle Rannut & ImmiSoft OÜ, 2012

Saatesõna

Käesoleva uurimuse eesmärk on analüüsida psühholoogilisi tegureid ja ego kaitsemehhanismide mõju uusimmigrantide kohanemisel. Uurimuse aluseks on 2009-2010 kohanemisprogrammide käigus läbi viidud intervjuud 64 uusimmigrandiga kaheksateistkümnest riigist (USA-st, Kanadast, Mehhikost, Tšiilist, Brasiiliast, Türgist, Iraanist, Egiptusest, Lõuna-Aafrika Vabariigist, Nigeeriast, Hiinast, Bangladeshist, Gruusiast, Ukrainast, Valgevenest ning Venemaalt).

Siiani on uusimmigrantide lõimimisel tähelepanu koondunud üksnes sotsiaalsele ja hariduslikule tegevusele ning tahaplaanile on jäetud mitmed psühholoogilised tegurid, mis tegelikult mõjutavad seda, kuidas inimene uues sotsiaalses ja kultuurilises keskkonnas kohaneb.

Uusimmigrantide kohanemisprogrammi käigus saadud uurimistulemused ja kogemused näitavad, et sotsiaalsed strateegiad üksi ei toimi ning ego-kaitsemehhanismid võivad osutada lõimumist pidurdavaks teguriks.

Kuigi enamus negatiivseid kogemusi inimeste elus on ego poolt loodud, kasutatakse siiski probleemi lahendamiseks seda, mis selle tekitas ehk siis ego kaitsemehhanisme. Probleeme käsitletakse kui üksnes sotsiaalseid ning ka lahendusi otsitakse ja leitakse üksnes väljaspoolt sotsiaalsete meetmete kaudu. Selleks, et mina end paremini tunneks, tuleb teistel inimestel minu ümber muutuda ja teha seda, mis mind end paremini tundma paneb. Sotsiaalsed ja hariduslikud meetmed ei toimi just seetõttu, et vahepeal puudub siduv lüli ehk siis sisemine muutus ja motivaator, mis inimese üles tõstaks ja liikuma paneks. Kui inimene ei suuda iseendaga rahu elada, siis ta püüab projitseerida oma

mitterahulolu teistele inimestele, mille tulemusena hakkab ta neid oma rahulolematuses süüdistama. Pidev kaitseseisund saab osaks identiteedist ning seetõttu on sellest väga raske loobuda. Nagu ütleb Eckhart Tolle (2004), see, millega sa kõige rohkem võitlead ja mida sa oma elust tõrjud, jääb kõige kindlamini püsima, muutudes osaks sinu identiteedist.

Hetkel kui immigrant uude ühiskonda elama asub, lahkub ta oma mugavus- ja turvalisustsoonist ning kogeb seda kui kultuurilist šokki (Furnham ja Bochner 1986; Oberg 1960; Rannut 2007, 2012; Ward jt 2001). Kultuurišokk on tüüpiline reaktsioon uuele ja erinevale, kuid suurem osa uusimmigrante ei tea seda ega ole võimeline oma tunnete põhjuseid analüüsima. Alasdair White (2009) kirjeldab turvalisustsooni kui käitumisseisundit, kus isik opereerib ilma ärevuseta teatud kindlates tuttavates piirides, milleks on lähtekultuuri keskkond, tuttavad verbaalsed ja mitteverbaalsed märgid, väärtused ja normid. Uude kultuurikeskkonda sisenedes märkab inimene, et need märgid on tema ümbert kadunud, äkki ei saa ta aru, mis tema ümber toimub ning tunneb ärevust.

Uurimistulemused näitavad, et suures osas sõltub kohanemise edukus mitmetest sisemistest psühholoogilistest strateegiatest, mida immigrantid uues ühiskonnas kohanedes teadlikult või alateadlikult kasutavad (Rannut 2010, 2012; Teiverlaur 2003; Ward jt 2001). Integratsioon uude ühiskonda üksnes siis kui kohanemine tundub immigrantile vastuvõetava ja võimaliku lahendusena. Kui hirm ja ärevus on liiga suur ja kaitsemehhanismid liiga tugevad, siis blokeerib see integratsioonimotivatsiooni ning ta jääb oma mugavus- ja turvalisustsooni, mille tulemuseks on separatsioon.

Ego kaitsemehhanismid ja kohanemine

Ärevus on üks olulisemaid kohanemisprotsessiga kaasnevaid emotsioone, sest ärevus on seotud ebastabiilsuse tekkega egos. Et mitte tunda liigselt negatiivseid emotsioone, mis on seotud oma egoga, lülituvad tööle ego kaitsemehhanismid, mis sunnivad kas inimest astuma tagasi turvatsooni või reageerima kogetule kaitse seisundiga (Teiverlaur 2003). Psühholoogilised ja hoiakulised faktorid nagu ebakindlus, ärevus ja hirm mõjutavad immigrantide hoiakuid, sotsiaalseid suhteid ning sotsiaalse võrgustiku kujunemist.

Et toime tulla stressiga ja kaitsta ego identiteeti, hakkavad tööle ego kaitsemehhanismid. Ego kaitsemehhanismid kujutavad endast kognitiivseid strateegiaid konflikti või mis tahes muu stressiolukorra lahendamiseks. Peamisteks strateegiateks, mida uusimmigrandid nii Eestis kui ka mujal maailmas uues kultuurikeskkonnas kohanemise algusfaasis kasutavad on eituse, kaitse seisund ja minimaliseerimine, mis on oma olemuselt etnotsentristlikud, asetavad oma kultuuri sihtkultuuri hindamisel kesksele kohale ega aita tegelikult uues kultuuris kohanemisele kaasa (Bennett 1993).

Eitus

Eituse faasis inimene ei tunnista emotsionaalset konflikti tekitavaid reaalseid fakte ja subjektiivseid kogemusi ning eitab kultuurierinevuste olemasolu. Selline uskumus peegeldab etnotsentristlikku lähenemist ning füüsilist või sotsiaalset isolatsiooni võõrast kultuurikeskkonnast. Eitusfaasi afektiivne komponent avaldub heatahtlikus ja pealiskaudses tolerantsuses ("Ela ise ja lase teistel elada!"), mis võib ebasoodsates tingimustes väga kergesti kultuuridevaheliseks või etniliseks konfliktiks kujuneda. Eitusfaasi käitumuslik komponent avaldub tavaliselt agressiivses ignorantsuses ("Ei lähe korda!"). Sellega välditakse

emotsionaalset reageeringut ja ego ebastabiilsust. Selles faasis ei lähe näiteks uusimmigrantidele korda, kes on Eesti president või peaminister või mis üldse nende ümber ühiskonnas toimub. Rõhutatud ükskõiksusega suhtutakse kõike, mis ei ole otseselt seotud nende otsese materiaalse heaoluga. Võimetusest tajuda kultuurierinevusi ning soovimatusest probleemiga tegelda annab mõnikord tunnistust ka stereotüüpide kasutamine ja vaimuvaesuse või iseloomuvigade külgekleepimine igasugusele kultuuriliselt erinevale käitumisele, mille põhjuseid ei soovitagi mõista. Eitamine kui separatsioon on tahtlik eristumine, mis kaitseb isolatsiooni tekitamise abil maailmavaate muutumise eest. Uude ühiskonda saabudes jätkatakse elu oma kultuurikeskkonnas, suheldakse peamiselt samasse etnilisse rühma kuuluvate inimestega ning ainsa infokanalina kasutatakse kaasmaalasi, kes enamasti teavad iiest ühiskonnas toimimisest sama vähe kui nad isegi. Heaks näiteks sellest oli paari aasta tagune ARKis toimunud araablaste juhilubade vahetamise juhtum, mis lõppes politsei väljakutsumise ning ametnike rassistideks sõimamisega.

Kaitseseisund

Kaitseseisundit iseloomustab dualistlik meie-nemad mõtlemine ning tihti kaasneb sellega varjamatu negatiivne stereotüüpide kasutamine. Kaitseseisundi faasis võtab inimene kultuurierinevuste olemasolu teadmiseks, kuid kuna need erinevused ohustavad tema reaalsust ja endatunnetust, konstrueerib ta nende erinevuste vastu kaitseseisundi. Kultuurierinevuste tunnustamisega kaasneb siin kõige oma kultuurist erineva negatiivne väärtustamine (halvustamine): mida suurem erinevus, seda negatiivsem hinnang (Bennett 1993).

Seda faasi iseloomustab lause: "Teiste kultuuridega kokku puutudes märkad, kui palju meie oma parem on." Afektiivne komponent väljendub ümberpiiratuse tundes ning vajaduses kaitsta oma identiteeti. Mida nõrgemaks muutub inimese minatunne, seda tõenäolisem on, et ta hakkab oma negatiivseid tundeid

projitseerima kohalikele talle kultuuriliselt erinevatele inimestele. Selles faasis tajuvad mõnikord mustanahalised uusimmigrandid Eestis isegi nõusid pesevat naise vanaema kui rassisti, sest tundub nagu ta peseks just sinu taldrikut suurema hoolega kui teiste omi (kohanemisprogrammis osaleja jutustus, 2009). Seejuures blokeerub enesevaatlus, oma vigu ei tunnista ning kaldutakse oma kultuuri idealiseerima.

Taolist enda ja sihtkultuuri vastandamist eestlaste kahjuks võis kohanemisprogrammi jooksul kuulda pea iga päev, kus leiti, et eestlased ei ole viisakad, nad on hoolimatud, ei naerata piisavalt, nad on liiga agressiivsed või liiga passiivsed, räägivad liiga palju või liiga vähe. Hinnang sõltus suuresti ütleja lähtekultuurist ja kogemustest. Selles faasis on inimesel küll paremini arendatud kultuurilise erinevuse kategooriad, kuid senist maailmavaadet ehk ego identiteeti kaitseb uute kategooriate kehv integreeritus. Käitumuslik komponent avaldub ka siin kultuuripõhises segregatsioonis, mis võimaldab vihkamist õhutavate ja endid paremaks pidavate gruppide toetamist. Devalveerimine kui ego kaitsemehhanism avaldub siin liialdatud negatiivsete omaduste omistamises kohalikele sihtkultuuri esindajatele, mille tulemusena tunnetab inimene oma ego otsekui kõrgemas staatuses. Kohalikud tajuvad sageli sellises faasis uusimmigrante kui agressiivseid ja ebaviisakaid, mis muudab olukorra veelgi konfliktirohkemaks ning pärsib lõimumiseks vajaliku sotsiaalse võrgustiku kujunemist. Tulemuseks on enda isoleerimine ja tagasitõmbumine separatsiooni. Kuigi devalveerimine võib avalduda ka oma lähtekultuuri negatiivses hindamises sihtkultuuri kasuks, ei ole ma oma uurimispraktikas midagi sellist täheldanud ning kaldun arvama, et seda esineb vaid üksikutel juhtudel ning pigem kultuurišokile eelnevas eufooriafaasis.

Erinevuste minimaliseerimine ehk alahindamine

Erinevuste minimaliseerimise ehk alahindamise faasis tunnustab inimene kultuurierinevusi, kuid lihtsustab neid, uskudes, et sarnasused on palju olulisemad. Seda iseloomustab pindmiste kultuurierinevuste (nt söögikommete) tunnustamine ja aktsepteerimine, arvates, et kõik inimesed on põhimõtteliselt sarnased. Rõhk on inimeste sarnasusel ja põhiväärtuste ühtsusel. Tendents on aga ka selles faasis määratleda ühtsuse alus etnotsentriliselt. Näiteks leitakse, et kuna kõik on üldiselt meie moodi, siis, olgu igäüks just nagu on. Minimaliseerimine kui füüsiline universaalsus rõhutab inimolendite ühiseid füüsilisi jooni. Me oleme ju ikkagi kõik inimesed! Minimaliseerimine kui ülekantud universaalsus toonitab kõigi inimolendite allumist ühtsele kõrgemale või üleloomulikule olemisele religioosses või sotsiaalse ühtekuuluvuse mõttes (Me oleme kõik Jumala lapsed.)

Afektiiivne komponent avaldub siin selles, et püütakse olla pealetükkivalt kena. See iseloomustab tavaliselt uusimmigrantidega töötavaid koolitajaid ja ametnikke, kellel puudub tegelikult ettekujutus sellest, mis on kultuurierinevused ja kuidas need meie käitumist mõjutavad. Samas võib see iseloomustada ka multikultuurses keskkonnas töötavaid inimesi, kus puudub kultuuriline bipolaarne vastandumine ega tunta huvi teiste kultuuride vastu. Käitumuslik komponent avaldub aktiivses toetuses üldistele usulistele, moraalsetele ja poliitilistele põhimõtetele, mistõttu sellised inimesed mõjuvad väga tolerantsete ja sõbralikena. Kuigi esmapilgul tundub, et see strateegia väga hästi töötab, siis tegelikkuses see ikkagi ei toimi, sest konfliktsetes olukordades ei osata enda ja teiste inimeste emotsioonide ja käitumise põhjuseid adekvaatselt hinnata ning suur rahvaste sõprus on kerge muutuma etniliseks konfliktiks ja isegi rassismiks. Sel juhul langetakse taas kaitseseisundi faasi ning hakatakse teise etnilise rühma esindajatele omistama stereotüüpseid liialdatud negatiivseid omadusi, mis võimaldab oma ego tõsta. Eckart Tolle (2004) ütleb, et kui sa ei suuda iseendaga rahu elada, siis sa püüad seda korvata suhetega ehk siis

projitseerida oma mitterahulolu teistele inimestele, mille tulemusena hakkad sa neid oma rahulolematuses süüdistama. Kuigi enamus negatiivseid kogemusi inimeste elus on ego poolt loodud, kasutatakse siiski probleemi lahendamiseks seda, mis selle tekitas ehk siis ego kaitsemehhanisme. Pidev kaitse seisund on saanud osaks identiteedist ning seetõttu on sellest väga raske loobuda.

Et toime tulla stressiga ja kaitsta ego identiteeti, tõmbutakse isolatsiooni ja otsitakse kaasmaalaste seltskonda ja tuge, mis loob uues keskkonnas kunstliku turvatsooni (Lazarus 1966). Immigrandid väidavad sageli, et tugevad sidemed rahvuskaaslastega aitavad neil kohaneda (Breckner 2009; Menjivar 1997; Rannut 2009, 2012). Tegelikult muutub selline suhtlusvõrgustiku piiratus aga edaspidi ühiskonnas toimetulekut ja sotsiaalset mobiilsust takistavaks teguriks, mille näiteks on türki kogukond Saksamaal. Berliini Rahvastiku Uuringute Instituudi uuringud näitavad, et türklased, kes moodustavad suuruselt teise etnilise rühma Saksamaal, tulevad seal oma eluga halvasti toime isegi mitmekümne aasta möödudes ega integreeru mõnikord isegi kolmandas põlvkonnas. Uurimus väidab, et paljud neist ei ole loonud kontakte sakslastega ning eelistavad elada getodes, mis on muutnud raskeks ka nende laste lõimumise ühiskonda (Elger, Kneip and Theile 2009).

Kohanemine ning mõtlemise ja hoiakute muutmine

Milton Bennetti (1993) järgi viitab iga strateegia kultuuridevahelise tundlikkuse kuueastmelises arengumudelil kindlale kognitiivsele struktuurile, mis liiguvad etnotsentrismilt, kus isiku enda kultuuri kogetakse reaalsuse suhtes kesksena, üle etnorelativismile, kus isiku enda kultuuri kogetakse teiste kultuuride kontekstis. Kognitiivses psühholoogias ja teraapias on tuntud tõde, et muutes tunnetust ja mõtlemist, muudame ka oma emotsioone. Emotsionaalse stressi vältimiseks ja

vähendamiseks käivituva alateadliku ego-kaitse käigus muutub ka reaalsuse tunnetamine suunas, mis aitab tal säilitada ja tõsta oma ego tähtsust. Mida küpsem on ego kaitse, seda väiksem on reaalsuse moonutus (Teiverlaur 2003).

Kohanemise ja ühiskonda lõimumise aluseks on erinevuste aktsepteerimine, mis viib positiivse enesehinnangu ning sihtkultuuri normide ja väärtuste aktsepteerimiseni. Aktsepteerimise faasis tunnistab indiviid kultuurierinevuste olemasolu, kuid ei anna neile positiivset ega negatiivset hinnangut. Selles faasis liigub inimene etnotsentrilisest faasist etnorelativismi. Kõigepealt avaldub teiste kultuuride austamine inimeste käitumise tasandil ning alles seejärel sügavama erinevate kultuuride väärtushinnangute tunnustamisena. Aktsepteerimine käitumistasandil tähendab võimet analüüsida suhtluskäitumist kultuuride vastandumise seisukohalt. Aktsepteerimine väärtushinnangute tasandil aga võimet tunnistada erinevate uskumuste ja väärtushinnangute olemasolu.

Kognitiivne komponent avaldub siin kultuuriliste kategooriate eristamises ja töötlemises ning metakultuurilise pädevuse arendamises, kus inimene hakkab positiivselt suhtestama oma kultuuri teiste kultuuridega. Näiteks ütleb inimene selles faasis: "Välismaal töötades ja õppides peab kohalikku kultuuri tundma ja austama." Teadmised ja käitumine on kavatsuslikud ning kategooriate piirid muutuvad paindlikumateks ja läbilaskvamateks. Afektiivne komponent avaldub huvis teiste kultuuride vastu ning soovis teisi kultuure mõista. Kujuneb empaatiavõime teiste kultuuride suhtes (Bennett 1993; Rannut 2012). See on faas, kus ego loobub kaitseseisundist ning inimesel ei ole enam tunnet, et ta peaks meelegeitlikult oma ego identiteeti kaitsma, end kellelegi vastandama või kedagi hukka mõistma, et end paremini tunda. Sel perioodil kasutab inimene ego strateegiatest peamiselt ettearvamist, huumorit, intellektualiseerimist ning multikultuurse identiteedi kujundamist, kui neid strateegiaid üldse ego strateegiateks võib nimetada.

Ettearvamine kujutab endast ettearvestamist tulevikusündmustega, emotsionaalses konfliktis tekkivate võimalike reageeringute ja lahenduste realistlikku ettenägemist. Kui inimesel on piisavad teadmised teistest kultuuridest, siis oskab ta ette näha teiste inimeste reaktsioone oma käitumisele. Näiteks aktsepteerib araablane Eestis kehtivad reegleid ega arva, et saavutab rohkem pikemalt ja häälekamalt seletades või meelega tuues. Reaalelu konfliktsete olukordade ning nendega kaasnevate afektide ettenägemine ja tunnetamine vähendab konflikte ja stressi.

Huumorimeel on samuti strateegia, mida inimene hakkab rakendama alles kultuuriteadlikkuse kasvu faasis (Rannut 2007, 2012). Emotsionaalset konflikti tekitanud stressori ja olukorra üle naljatlemine aitab tal kaitsta oma ego ning säilitada positiivsust ja sõbralikku suhtumist kohalikesse inimestesse ja kommetesse. Koomilisuse tajumine stressi tekitavas olukorras tõstab enesehinnangut ja vähendab psüühilist ebastabiilsust. Loomulikult on olemas nii sõbralikku kui ka vaenulikku huumorit, kuid selles faasis puudub inimesel vajadus teisi kultuure solvata ja alavääristada.

Kohanemisfaasis arendab indiviid teistest kultuuridest pärit inimestega suhtlemise oskust. Võtmeoskuseks selles staadiumis on võime vaadelda kultuure erinevast perspektiivist ja asetada end teiste olukorda. Kohanemine kui empaatia kujutab endast võimet teadlikult vaadelda kultuuri erinevast perspektiivist ja käituda kultuurile vastavalt. Intellektualiseerimine on ego kaitsemehhanism, kus inimene kontrollib abstraktse mõtlemise ja üldistuste tegemise abil häirivaid tundeid ja vähendab nii nende rolli emotsionaalses konfliktis. Näiteks ütleb inimene endale, "Et lahendada seda vaidlust, pean ma oma lähenemist muutma."

Selle tulemusena peaks inimene jõudma integratsioonifaasi. Tõustes kõrgemale ühe kultuuri sees elamise piirangutest integreerib ta omaenda kultuuri teiste

kultuuridega. Integratsioon on identiteedi omaksvõtt, mis ei põhine ühelgi kultuuril. Identifikatsioon ehk teise kultuuri käitumise imitatsioon tõstavad ego tugevust ja inimese enesekindlust, samas kujutab see endast aga ka julgust oma egost lahti lasta ning loobumist kaitseesisundist. Integratiivse motivatsiooniga inimene ei tunne end ohustatuna sihtkultuuri poolt, mistõttu ta on rohkem vastuvõtlik uute teadmiste ja kogemuste omandamisele ega vastanda end uuele kultuurile.

Lõpetuseks

Gudykunst ja Hammer (1988) väidavad, et ärevus ja ebakindlus on peamised kohanemist mõjutavad faktorid, mis saavad kõiki kommunikatsioonisituatsioone. Ärevus ja sellest tingitud stress peab seejuures eeldatavasti viima indiviidi mitmete ego strateegiate abil ebakindluse vähendamise suunas, mis jõuab lõpuks välja kultuurilise kohanemise ning turvalisustsooni ledmiseni uues keskkonnas. Siiski toimub integratsioon uude ühiskonda üksnes siis kui kohanemine tundub immigrandile vastuvõetava ja võimaliku lahendusena. Kui hirm ja ärevus on liiga suur ja kaitsemehhanismid liiga tugevad, siis blokeerib see integratsioonimotivatsiooni ning ta jääb ikkagi oma mugavus- ja turvalisustsooni, mille tulemuseks on separatsioon. Nagu ütleb Eckhart Tolle (2004), see, millega sa kõige rohkem võitlead ja mida sa oma elust tõrjud, jääb kõige kindlamini püsima, muutudes osaks sinu identiteedist. Seega võib öelda, et parimaks ego strateegiaks, mis viib integratsioonini, on egost loobumine.

Kasutatud kirjandus

- 1) Bennett, Milton J. (1993). Towards a Developmental Model of Intercultural Sensitivity. Toim. Michael Paige, Education for the Intercultural Experience, Yarmouth, ME: Intercultural Press.
- 2) Von Elger, K., Kneip, A. & Theile, M. (2009). Für immer fremd. *Spiegel* 5/2009. <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-63806907.html>
- 3) Furnham, A., Bochner, S. 1986. Culture shock. London: Methuen.
- 4) Gudykunst, W.B., & Hammer, M.R. (1987). Strangers and hosts: An uncertainty reduction based theory of intercultural adaptation. In Kim, Y.Y. & Gudykunst, W.B. (Eds.), Cross-cultural adaptation: Current approaches (pp 106-139). Newbury Park, CA: Sage.
- 5) Lazarus, R.S. (1966). Psychological Stress and Coping Process. St. Louis MO: McGraw-Hill.
- 6) Menjivar, Cecilia (1997). Immigrant Kinship Networks and the Impact of the Receiving Context: Salvadorans in San Francisco in the Early 1990's. *Human Communication Research*. 4, (1, Fall),
- 7) Oberg, K. 1960. Cultural shock: Adjustment to new cultural environments. *Practical Anthropology*, 7, 170-179.
- 8) Portes, A. and Rumbaut, R. G.(1990). *Immigrant America: A Portrait*. Berkeley: University of California Press.
- 9) Portes, A. and Walton, J. (1981). *Labor, Class, and the International System*. New York: Academic Press.
- 10) Rannut, Ülle (2012). *Metoodika käsiraamat eesti keele koolitajale täiskasvanud uusimmigrantide õpetamiseks: Motivatsioon, keeleõppe metoodika ja kultuuridevaheline suhtlus täiskasvanud uusimmigrantide õpetamisel*. Tallinn: Integratsiooni Uuringute Instituut.

- 11) Rannut, Ü. 2010. Psychological barriers affecting the adaptation of immigrants in Estonia, Nov 21, 2010, <http://www.articlesbase.com/culture-articles/psychological-barriers-affecting-the-adaptation-of-immigrants-in-estonia-3705626.html>.
- 12) Rannut, Ü. (2009). Programme for the Adaptation and Integration of Third-Country Nationals into Estonian Society. Kohanemisprogramm kolmandate riikide kodanike lõimimiseks Eestis. Käsiraamat ametnikule ja koolitajale. Tallinn: TLÜ kirjastus.
- 13) Rannut, Ü. (2007). Multicultural customer service. IOM project module "Minimal requirements for receiving, protecting and qualification of asylum seekers in Estonia" Multikultuursus klienditeeninduses. Projekt „Miinimumõuded varjupaigataotlejate vastuvõtmiseks, kaitseks ja kvalifikatsiooniks Eestis“, tööturuametnike koolituse materjalid. Tallinn: IOM/MINAS.
- 14) Teiverlaur, M. (2003). Ego kaitsemehhanismid. Tallinn: Külim.
- 15) Tolle, E. (2004) The Power of Now: A Guide to Spiritual Enlightenment. Canada: New World Library & Namaste Publishing.
- 16) Ward, A.C., Brochner, S., Furnham, A. (2001). The Psychology of Culture Shock. USA & Canada: Routledge.
- 17) White, A. (2000). From Comfort Zone to Performance Management. White & MacLean Publishing.

ImmiSoft OÜ asutati Euroopa Sotsiaalfondi ettevõtlustoetuse toel aastal 2010 eesmärgiga töötada välja ja pakkuda järjest tõhusamaid eesti keele õppe ja kohanemisprogramme uusimmigrantide lõimimiseks Eestis.

ImmiSoft peamiseks tegevusaladeks vastavalt põhikirjale on teadus- ja arendustegevus ning koolitustegevus. Seejuures keskendutakse järgmistele valdkondadele:

1. integratsiooniprogrammide ja veebipõhiste keeleõppe videokursuste valmistamine ja pakkumine;
2. integratsioonialaste ja eesti keele kui teise keele õppe alaste koolitusteenusete pakkumine;
3. integratsiooni- ja keeleõppe metoodika alaste uuringute läbiviimine.

ImmiSoft juhatus koosneb ühest liikmest, kelleks on filosoofiadoktor Ülle Rannut, kellel on 20 aastane kogemus uusimmigrantide lõimimisel, eesti keele kui teise keele õppe metoodika alal ning vähemuskeele õppe korralduse alal nii teadlasena, koolitajana kui ka projekti juhina.

Ülle Rannut, Ph.D

Ülle Rannut on juhtinud alates 1999. aastast mitmeid mitmekeelset haridust ja uusimmigrantide lõimimist käsitlevaid projekte, muuhulgas ka 2009. aastal MISA projekti (SFTE09121) „Kohanemisprogramm kolmandate riikide kodanike lõimimiseks Eestis“.

Ta on osalenud eksperdi, koolitaja ja õppematerjalide koostajana mitmetes uusimmigrantide ja pagulaste lõimimist, kultuuridevahelist suhtlust ja keeleõpet puudutavates projektides, muuhulgas ka Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni Tallinna esinduse CAP-CO ja VARRE projektides, uusimmigrantide õppekava ja õppematerjalide koostamisel MATRA projektis MAT02/ES/9/2 ning koolitajana OSCE poolt korraldatud kakskeelse hariduse projektis Kasahstanis. Aastatel 2007 ja 2011 töötas ta Ameerika Lähis-Ida Uuringute Keskuses (ACOR, Amman) Jordaania vanemteadurina ning aastatel 2003-2009 Tallinna Ülikoolis õppejõuna. Lisaks on ta avaldanud ligi 40 artiklit ja monograafiat immigrantide lõimimise, keeleõppe metoodika ja keeleõppe korralduse teemal.

<http://www.integrationresearch.net>